

אברהם (ב.) יהושע: חתונתה של גליה

מעשה באדם אחד שכפתה אותו אהובתו שישאנה לו לאשה. הלך וכינס את כל מאהביה שקילקלה עמהם קודם חופתה, כדי להזכיר לה חרפתה וכדי להתגקם מעצמו שהסכים לשאת אשה זו. כמה מכוער אותו האיש וכמה מכוער אותו מעשה. אבל אני, הביב היה עלי אותו אדם ואותו מעשה יפה היה בעיני.

(ש"י עגנון : הרופא וגרושתו)

זה בא אלי בחשאי, בלא שאכין את עצמי. לא ידעתי מה ואיך, וכבר כרעתי תחת. התפתלתי, הסתבכתי, אך כבר היה מאוחר. הלב נלפת מצער אינ-אונים, הדם בכה בעורקים הנבעתים. הכל היה אבוד.

המדועה בעתון היתה זעירה: גליה ודני נישאים. אוטובוס יצא מן התחנה הראשית בשעה שלוש אחר-הצהריים למשק שדוּת־אור שבדרום. האותיות הן שיצרו את העובדה המרה, לא עינייה העמוקות של גליה. האותיות הן שבאו ונתקבצו באורח סופי, חותמות את הרעה, כשהגליון הלבן של העתון חוזר ומשפיע עליהן אמת בלא סוף. ידי החלו רועדות.

קמתי, עזבתי את הבית, ובדרך הצרות הבניינים החדשים יצאתי אל השדה. טיפסתי ועליתי על הגבעה הקטנה ונעמדתי במקומי הקבוע ליד עץ הזית החרב והבודד. בעיניים כבדות השקפתי על השכונות הדרומיות, שאֵד כחלחל של צהריים היה חותל אותן. קרעים של ענני סתיו רחוקים היו מאפירים את עין השמש הנחלשת. באדמה המתקררת היו הגעגועים נעצרים, נשברים חרישית.

שעה ארוכה עמדתי בלא שאחשוב — ראשי נטוי, שפתי משורבטות, ולבי הולם בחזקה — עד שלפתע עצמתי את עיני, שמטתי זרועותי ביאוש לצדדים, פניתי אל העץ השרוף, ופלסתי בקול סתור:
„אדוני אלוהים. זה הסוף“.

רחש קל עבר בצמרת העץ. הוא היה כובש נשימותיו. פסעתי פסיעה קלה אל עבר הזית, ותחבתי ראשי מתחת לסכך הענפים, העמוסים זיתים נובלים.
„כן, אדוני אלוהים. זהו הסוף“.

הוא היה מתחבא מפני יסורי.
נכנסתי אל תוך העץ, ולבי רמוס בחוזי.
„אינני כועס... אינני בוכה...“ נשבר קולי. „רק תדע, אדוני, שאני במדרגה התחתונה לאושר. במדרגה האחרונה“.
הוא חמק, כבש עצמו בזית שחור, מעוות ושותק.

חבטתי ראשי בגזע.

„תאמר לי מה? תאמר לי מה?”

אבל הרוח נשבה על פני והחליקה צעקתי.

התרוממתי על בהונותי, ואת קצות אצבעותי הדקות שלחתי אל הוית. נגעתני בו. צריחה פלחה את השמיים הרפויים. רכבת־הצהריים חזרה העירה והיא טסה צעצועית בבקעה הצהובה. נצמדתי אליה בעיניים נאמנות עד שנעצרה בתחנה. שדות־אור הוא משק קטן בשיפולי הדרום. לפני שנה ראיתי שם את גליה, ומאז לא באתי לשם.

ב

בתחנה המלוכלכת לא ידע איש היכן הוא האוטובוס היוצא לשדות־אור. בזדון היו הנהגים משלחים אותי איש אל רעהו בשביל שלא אדע דבר. תהיתי בין גלגלי האוטובוסים הגדולים שהיו שועטים — באים ויוצאים — אבל בתוך ההמון המצטופף בתחנות לא נראה גם אחד שמבקש היה לנסוע אל חתונתה של גליה.

„אני חולם”, נדלק בי זיק של תקווה. „לא אירע דבר...”

אבל המשכתי להסתובב חלש ואבוד בין ברזלי התחנות.

„מה אתה מבקש?” היו שואלים אותי, מתוך שנכמרו רחמיהם על רגלי ההולכות וסובבות.

„את האוטובוס היוצא לשדות־אור”.

אף אחד לא ידע מה היא שדות־אור.

„אין אוטובוס כזה”, היו פוסקים כנגדי במבינות.

„יש היום”, הייתי משפיל עיני לקרקע.

„למה היום?”

„באופן מיוחד...”

„מה פתאום?”

„חתונה יש שם...”

„חתונה? של מי?”

„של אחד...”

„דני...”

„עם מי?”

„גליה...” לחשתי.

„איזו גליה?”

מבקשים היו לרמוס אותה ברגליהם המשועממות, הממתינות בקוצר־רוח למכוניות הנוהמות. חזרתי לשוטט בתחנה.

השעה היתה שלוש.

החילותי פוסע ביאוש לאורך גדר הלבנים שהקיפה את מגרש־החניה הלבן. לאטי חלפתי על פני האוטובוסים הגדולים שהיו ניצבים וחזיתותיהם לקיר. אוטובוס

כחול ומפואר עמד בין האחרונים בשורה ואבוריו מזדהרים באור החמה. קבעתי עיני בו התחלתי מהלך אליו, מחליק את כפותי הנרגזות על לוחות הניקל הנוצצים.

היצור הדומם היה גבוה על גלגליו הגדולים. טיפסתי בכבודת על מגינו הקדמי, נאחו בראי שבצדו. עתה עמדתי תלוי-ועומד, חובק את חזיתו המרובעת. לנגד פני היה קבוע תבליט אדום של נמר שואג. הרכנתי את ראשי הצמדתי את פי הלוהט והיבש אל דמותו החטובה של הנמר הקטן. כל רעש העיר הפך באזני גוש של המיה אטומה.

לפתע שבתי ונזכרתי, והאימה הולמת בי.

היא שלו! הוא מנשק את פיה. הוא לוחך את שדיה הקטנים.

מי הוא זה?

נשאתי ראשי אל השמיים המעוננים.

אדוני הטוב, מה חטאתי.

משהשפלתי את עיני לאטי, ראיתי והנה על השמשה הגדולה שלפני מושב הנהג, מודבקת המודעה שנגזרה מעיתון הבוקר. עיני נתרווחו בפליאה למראה אותן האותיות הקטנות שנקבצו במרכזו מרחב השמשה.

הן הולכות אחרי.

התרוצצתי סביב המכונה, אולם איש לא היה שם. עליתי מהסס במעלות הברזל, ונכנסתי לאוטובוס הריק מכה על רצפת המסמרים, עד שבאתי ונתישבתי באחד המושבים האחרונים. החלונות היו סגורים כולם. פתחתי את חלון מושבי, והתבוננתי יגע באוטובוס שעמד לידנו. אט אט צנח ראשי על מוטות המושב.

עברה שעה קלה.

קול רחש העירני. אל האוטובוס זחלה ועלתה מפלצת קטנה.

אישיות מעופרת שנתלשה עם שרשיה המפרפרים מתוך מעבית סלעים. לבושה היתה בגדי מסע ירקקים עתירי כיסים, פריפות ואבזמים. גדלם המחריד של בגדים מסובכים אלה גרם להם שיסתכסכו ויתקמטו כל-כך עד ששיירי הברד היו משתלחים ומשתרגים מן הגוף השמן, שהיה נושא אותם כגזע עקמומי.

הראש ענק, ומשוררב לפנים, ובפדחת, כענף שנקטם, מצנפת-נהגים ירוקה. על העיניים קבועות היו משקפיים אפלות שמסגרתן קדודה בדמות עלים צרים ומארכים. מן הכתף נשתרך תיק-נהגים גדוש, שעיקר כיוויו — עור חרוך ומפוחם. בכפותיה הגדולות היתה הדמות הפכדה חופנת ערימות זיתים חיים, אותם היתה ממטירה אל פיה הגדול, ובחמדנות היתה יורקת-פולטת את הגלעינים אל עבר השמשה המצוחצחת.

עוד אני נזעק משנתי החמה, מוחה את עיני, וכבר היצור הנתעב מפיל עצמו על המושב הגדול; דלתות האוטובוס נסגרות בנשיפת אוויר נדחס, כשהמנוע רועם בקול-אדיריים. המכונה החלה נעה-קופצת לאטה, מפלסת דרך בחוצפה בין האוטובוסים המסתובבים.

„לשדות אור?" צעקתי ממקום מושבי, מנסה לשווא לגבור על נהמת המנוע. אבל הנהג לא שעה אלי. ביד איתנה הוביל את המכונה והוציאה אל הרחוב הראשי. אט־אט הגביר את מהירותה. יחיד הנני, אפוא.

הנחתי את ראשי הרדום על אדן החלון. רוח הסתיו עטף את עיני. אל חתונתה של גליה... אל חתונתה של אהובתי... אהובתי הנגזלת... אהובתי... עפעפי חזרו ודבקו בפנים הלוהבים. העיר החולפת על פני שקעה אל תוך תנומתה.

ג

בוסעים היינו עם החמה הרוגעת בהרים. אני — ראשי מוטל מנומנם על סורגי החלון, ובזוויות עיני מרפרף האור החם ההולך וגווע אי־שם במרחקים, והמפלצת הקטנה שקועה חרישית במושבה העמוק, טבולה כולה בנוגה הנשבר בשמשה המבהיקה.

יצאנו מדרומה של העיר בדרך המתפתלת בין הרים ירוקים. לידנו בואדי הצר זרמה מסילת־הברזל השחורה, נעלמת ושבה־חוזרת אלינו. הגלגלים הענקיים היו בולעים בלהיטות את הדרך השוממה, הנוטה ועולה ויורדת, מן ההרים אל עבר שפלת הדרום.

חפנתי ראשי בכפות ידי, ונעצתי עיני בדרך הרצה אלינו. טיפות גשם ספורות כבר העירו את חמדת הריחות העוטפים את הסלעים שבמורדות ההרים. הזכרונות המתוקים היו גואים בצעיפי ערפל דקיק, מרחפים אתנו על פני הקרקע הבצקה.

כמה זמן חלף מאז הייתי אני הולך בשדות. כמה זמן ניגר מאז הייתי שב בין הערביים, יחיד במעלה המשק. אל־אלוהים!

הלילות בכרמים. חולמים־הזנים יחידו לאחר יום־העבודה. שרועים על האדמה הלחה, רוויים את השקט — יחידים. ובלב צובטת המיה סתומה — האם זה הבית? האם זה הסוף? בלא טינה, אך באי־מנוחה, עוקבים אחר העוזבים, החוזרים לבתיהם שבעיר. הרי שאנחנו נותרים פה נשכחים, נעזבים.

נשארים קומץ, ובאות למשק הכשרות חדשות — מעגל שאין לו סוף. ואתה כבר סופר את הימים האחרונים בבקרים טלולים, מסוגר עם סוד עזיבתך, והנה הכשרה חדשה באה, ובה — גליה. צנומה, כחולה. בגדי־עבודה כחולים, שמלה כחולה, עיני־יקוד כחולות. בודדה, וכל העולם משוקע בתוך כתפיה הצרות. פרועה, רשולה — מתיסרת, ועם זאת שלמה בעולם אחר.

אתה כמופנה ברק. פנים־אל־פנים אתה נפגש עם חצי־השני, עם חצי־הנכסף, שגדל ובשל אפל ונפלא אי־שם ולפתע נגלה אליך.

למענה! למענה המנגינות הנעלמות שהסעירו אותך, קשוב וכבד. הנה למענה הכוכבים בלילות-התאווה הבהירים. היא היתה בגבעולים הריחניים שמוללת בפיך הכמה. כל חייך אליה הובילו.

הדרך במורד ייללה. עתה היינו גולשים במדרון האחרון אל עבר השמש שנגלתה פתאום בפאתי המישורים הגדולים. המפלצת הירוקה היתה מרקדת על ההגה, מקפצת בעליצות עם כל סיבוב. גלגל-החמה אדום ולוהט נוכח פניה, והיא מרדפת אחריו לצלול ולשקוע בו.

... אז בא טירופו של הלב שנתעורר. הדמות הדקה הסתירה את העולם כולו. אי שם — כך אמרו — היה לה אוהב רחוק, ואני לא שחתי מלה אחת עמה. הימים האחרונים נארו בידיים רועדות. עזבתי את הבתים הקטנים, את הגבעה, את חלקות הירוק בלב השטחים החומים. ומשעזובים, אין חוזרים.

שנה של הזיונות. שנה של ציפיות טרופות. נעקד באהבתי ואין-אוניס לזעוק אותה ברבים. מפירוורי דברים הייתי עוקב אחריה לאורך כל נדודי הכשרתה, נאמן בדד לדמות הזרה שצלבה בלא יודעים את דרכי. נועז ומקווה שברתי את שתיקתי לפתע והחלפתי עמה מכתבים תמוהים על ייסורי הרוח. עד שבאתי אליה לשדות-אור, מקום גילגולה האחרון, ואני נישא בוער על גלי אהבתי. תמורה שאלתי לייסורי שלי.

שם בחדרה הקטן והפרוע שתקה מזועזעת.

אני לא הייתי חציה השני.

ד

השמיים היו נקרעים אל השמש השוקעת. מתוך העננים הצחורים החלו נעצבות צורות ארגוניות, שותתות מן הרקיע כחלום יוקד. האוטובוס נמלא צללים ארוכים. הדרנו עתה בין אפרים רחבי-ידיים, המשובצים פה-ושם חלקות חומות וריחניות. חריש הסתיו כבר הגיע. כל ימי החורף הירוקים, כל ימי האביב הפורחים, כל ימי הקיץ הבשלים נשתקעו אל תוך השלף הקמל, הנרדד כשטיח זהוב ומרשרש על פני המרחבים. שנה שלמה תיהפך ותיבלע אל תוך מעמקי התלמים הנשפכים. מה יותר בחלל החרישי הנרעד?

מה יותר לי?

במסעף-דרכים רחב, שהיה מוצל כמה עציזית גדולים ופורחים, עמדו שקועות בדימדומים היורדים שלוש דמויות שהיו מחוות בידיהן מתוך התרגשות כלפי האוטובוס ההולך וקרב. היו אלה שלושה בחורים שביקשו לעצור את האוטובוס, כשהם צועקים זה אחר זה בבהילות:

„לשדות-אור?”

„לשדות-אור!?”

„לשדות-אור!”

הנהג הדשן הדהיר את המכונה, חוצה בחמדה את צעקותיהם המתמשכות. אך לאחר שחלף כברת־דרך מן המסעף עצר לפתע במכונה, כשהוא מדמים את המנוע תוך כדי נסיעה. רחש הגלגלים המחליקים בשירות תאוצתם הפך שקט דק. המכונית נעצרה. ראשו של הנהג נשמט על ההגה, הוא שקע בשינה כבדה. השלושה ששבו ונתגמדו מאחרינו רצו בכל נפשם אל עבר האוטובוס שנעצר. באו וקרבו אליו בשעטה, ונבהלים התדפקו על הדלתות הסגורות. „האוטובוס הזה נוסע לשדות־אור?” שאל הגבוה שבהם, בעל פנים סכופים, את ראשי הנשקף מבעד לחלון.

„כן...” רחשתי שקט.

„לחתונה של גליה?...” הוסיף מתנשף, והוא בהול לאשר את הדברים.

„גליה...” תהיתי מתנכר.

השנים האחרים היו טורחים אותה שעה אצל הדלת הקדמית הסגורה, מנסים לשווא לזכות בתשומת־לבה של המפלצת האטומה, שהיתה רכונה הווה על ההגה. „תגיד לו שיפתח”, נודעק אחד כנגדי.

אבל אני חייכתי אליהם חיוך מפוזר ורחוק.

עוד הם עוברים לצדו השני של האוטובוס על־מנת לעורר את הנהג שקפא על מושבו, והנה התנוע המנוע והמכונה החלה נעה לאטה לאורך הדרך. השלושה רצו ליד האוטובוס, מתדפקים בעלבים על הדלתות הסגורות. כך רצו כברת־דרך, זועקים ומוחים, עד שלפתע נשמעה שריקת האוויר הנדחס והדלת האחורית החלה נפתחת לאטה. השלושה נשתחלו בזה אחר זה אל תוך האוטובוס, וכבר שבה הדלת ונסגרת מאחריהם. מרגוזים ומבולבלים הביטו על הנהג המזור, שהיה הולך ומריץ את המכונה בהתלהבות חדשה שירדה עליו.

תהו מעט בתוך האוטובוס הריק, אחר נתישבו להם בספסלים סמוכים, הרחק ממני, כשהם שולחים אלי מבטים חשדניים. הם לא הכירוני, אך אני, אף כי מעולם לא ראיתי אותם, ידעתי מי הם.

היו אלה אוהביה של גליה, אוהביה הראשונים.

ה

השלושה היו הולכים ומתמזגים זה בזה, וכבר הפכו צללית אחת מעובה. עיני הלוהטות הבחינו בכל אחד ואחד.

הארכן, הסכוף היה ארדון.

הנמוך, הבהיר היה עידוא.

היפה, האפל היה איתי.

מזור! שלושתם כבר נשאו להם נשים.

מתחילה, כשהיו גליה וארדון צעירים לימים בבית־ספרם המתנשא בחורשת הארנים שבהר, היו אוהבים זה את זה עד לטירוף. אבל נפשה של גליה יצאה אל הכוכבים,

וארדון לא ראה את כולם. משעזבה אותו, פצע את ורידי זרועו, בשביל להגיר דמו עד שימות. מצאוהו שותת דם, והחזירוהו לחיים. אבל גליה לא חזרה אליו. הלך והיפש אותה בנערות רבות, עד שמצא אחת ולקחה לו לאשה.

עידוא היה מדריך של גליה, חבר משק בצפון. מתוך שיחות נרעשות בערבי-פעולה גשומים היה יורד עמה אל חוף-הים השחור והקר, שם היו נושקים זו לזה באהבתם התמימה. כשחזר למשקו בצפון ביקש לקחתה עמו, אבל היא נותרה לבדה על חוף-הים. עדיין לא הבינה את כל הגלים המתנפצים אל רגליה הצחות. עידוא בא אל משקו, נטל נערה שהיתה מצפה לו, והובילה אל החופה.

איתי בא בסערה. אי-משם נתגלגל לחבורתה של גליה, והוא נאה ונאהב. כבש את גליה באחד הלילות במחנה-עבודה רחוק, והוא מדמה בנפשו שיהיה זה אחד מלילותיו המרובים. אך לעת בוקר נרעד, גוחל באהבה, יפה ואומלל חזר ובא אליה לילה אחר לילה, והוא חסר-אונים יותר ויותר. גליה הרוותה את צמאונה, ונמלטה מפניו אל הכשרה שהלכה אל משק צעיר. שם הייתי אני.

הצללית הגדולה היתה מתבוננת בי בשלושת ראשיה. מבטים אפלים גיששו אלי על-מנת לצודני. צימצמתי כתפי ושקעתי אל תוך הדרך.

עתה היינו מחליקים במרחב אורות של ישובים רוגעים. צינת-לילה דקה היתה מפרכסת על השדות המעובדים. אל תוך האופק החלק נמוגו לאטן בהרות חירות של שיזרת התכלת בשמיים.

על גבעה רחוקה, מחוץ למעגל הזוהר של הישובים הרבים, הבליתו אורות ספורים ודלים. זאת היא שדות-אור. הנהג הכפוף היה מכוון את האוטובוס לשם, וכל המישור הדולק נתכווץ לפתע להידחק אחר האוטובוס הנמשך אל האורות שבגבעה. נכנסנו לדרכי-עפר מפותלות, ואנו כבר נוטים לעלות במעלה הקצר אל המשק.

המכונית החלה מתאמצת בעליה, אבל הנהג לא הקל עליה במהלך נמוך. המנוע נאק בייסוריו אך הנהג החניקו ברשעות, כשהוא מערה לתוכו דלק נוסף. האוטובוס הגדול ייבב חלושות, כל הכוחות האצורים בו נטרפו בזרנו של הנהג. בטיפשות אטומה המשיך הלה להמריץ את המכונה האומללה שהחלה מנתרת גוססת, עד שלבסוף כתתה באמצע העליה, כשהגוף הדומם נשטט מעט במדרון, בחזרה.

רחש נשמע מאצל ההגה, ואנו כולנו פולחים בעינינו את החשיכה. הנהג הקטן פתח לו פשפש-סתרים ברצפת הברזל, ומיד נבלע אל תוך המוטור שנשתתק.

אורות המשק היו גדולים וברורים לנגד עינינו. קמתי רשול ממקומי ופסעתי בצעדים מהדהדים אל הדלת המתקפלת, באצבעותי תלשתיה ופתחתיה. השלושה באו בעקבותי.

החילונו פוסעים ארבעה במעלה הכביש. הלכנו שותקים עד שלפתע נסמך אלי ארדון, שואל בלאט ופניו מביטים נכחו:

„אתה אל גליה?...“

הרקיע השחור נפל על ראשי. קדרותם של השלושה החליקה על פי הקפוץ בחזקה.

„כן...“ הודיתי בלא קול ונעלי מנקשות על הכביש. הם מדדו אותי במבט של צער עד שרטטו כתפי.

המשק היה דומם. נראה ששעת המסיבה היתה זו, וכולם במקום של שמחה. ריחות הלולים והרפתות נישאו אלינו כגלים משכרים. מרחוק נשמעו קולות קוראים, ואנו כאיש אחד כיננו את צעדינו לשם. נגלו אורות חדר-האוכל, וצעדינו נזדרזו מואצים. קבענו מבטינו באור הצוהל הניגר מן החלונות הגדולים, ואט-אט באנו עליו. הדפנו ברגליים משתלחות את הדלת הגדולה, עברנו בבזק מסדרון קצר, והבקענו אל תוך חדר-האוכל.

האור סימא את העיניים. כל המבטים נפנו אלינו. לובשי-חול, קודרים, קפאנו בפניה, כשהצלחות האחרונות לוחכות את הרצפה המלוכלכת, גוועות לרגלינו. עשרות עיניים אלמוניות ננעצו בנו בחרדה. אף אחד לא ידע מי אני, אך כולם ידעו מי הם השלושה.

גליה עמדה בפניה משוחחת עם חברתה. עצמתי את עיני בחזקה. כל תווי-הפנים שנשכחו, כל התנועות הרשולות הנערצות, חזרו והציפוני עד לאברן הנשימה. אלוהי — בכה לבי — כמה אני אוהב.

עיניה הכחולות גלשו בתמהון מפורז על פני חבריה, כמו הרגישה ששבתה השמחה, עד שצדה בתדהמה את מראה ארבעתנו. המלים נעצרו על שפתיה הדקות, עיניה נתעמקו, נתכהו, וחירורן החל בוקע על פניה. בלאט נעקרה ממקומה, ריחפה על הדממה שנשתררה בחדר-האוכל, וניגשה בלא קול אלינו העומדים יחדיו, איש איש לנפשו. לרגע תהתה, לא ידעה אל מי לגשת. לבסוף נשאה אלי את עיניה ובאה אצלי — הזר מכולם. הרי אני הייתי היחיד שלא נתנה לי חסד מעולם, שאהבתיה ללא גמול. פשטה את ידה הקלה, שנטלתי יוקד ורפה, ובקול גווע אמרה:

„כמה יפה שפאתם אל שמחתי“.

1

גפן ירוקה, סבוכה ועתירת עלים, השרוגה על קירו האחורי של חדר-האוכל, היתה מצנעת בתוכה ספסל צונן עשוי אבן. במחבוא רוחש זה ישבנו ארבעתנו, רואים-ואינם-נראים, כשבגבנו הקיר המרעיד עמומות מחדוות הצוהלים. הסהר היה עולה, בשל ומלא, והוא מציף מעגלי-אור חוריינים במלוא השמיים שנתבהרו, רפים וענוגים. קירקור רחוק ורפה היה מתמיד בחלל האוויר כנטיפות צלולות אל תוך הוויה מאושרת.

השלושה ישבו לידי אילמים ודרוכים. אף שניכר היה שאין הם מכירים זה את זה כראוי, היה דבר סתום מפעים אותם. שלושתם היו אורבים בחשאי כנגד השביל הצר, המשתלשל במורד, מחדר-האוכל אל עבר בתי המשק החשוכים. השעות חלפו ארוכות. כבר נשתררה דממה עצורה בחדר-האוכל, ושירה רכה של מקהלת נערות

עלתה מסתלסלת לאַטה. צחוק טוב של חבורה אחת היה בוקע מפעם לפעם, ושוב דממה, ושירת הערגה החוזרת.
בכפותי ליטפתי את פני.

דממה. קריין היה קורא שירי־אהבה עתיקים לכבודם של השנים. מלים פשוטות, מתמשכות, רוויות קולו החם של הקורא, מילאו את הלילה. ניהוח מתוק ומשפר. עיני לעז. הקולות הסתומים שבקעו מעבר לקיר הדק החלו מכבידים על אזני. מבקש הייתי להבין, אך המאמץ המיואש ליהט את ראשי. עייפות ירדה עלי. בתי המשק הקטנים ניטשטשו כנגד עיני המתערפלות. הזמן היה זוחל בשמיים הפרושים מעלי, והללו לידי, זרים בנושמותיהם הכבדות, בציפיתם השקטה. תנומה החלה לופפת אותי, וראשי נופל על חזי. מבקש להתעורר נעצתי עיני בירח המלא, שהיה שט לו במקום אחד, אבל הנהרה הצהובה סגרה על גולות עיני. הייתי הולך ומדמדם, מתפכח נבעת, וחוזר ונרדם. רגלי נחלשו תחת, ידי נתרפו. ירח גדול הלך בתוך חלומותי, ולא ידעתי אם זה הירח שמול פני או שמא ירח זר, אחר. בעיניים פקוחות הזיתי חלומות של רקיע ושמיים. מכורבל בקורי שינה קרים הייתי מתעורר ומוצא את עיניהם הנוצצות של השלושה. הללו, המתמידים בהמתנה חרישית ועקשנית, התבוננו ברחמים בתנומת. רוח חדשה שניעורה בשנתי היתה מעלעלת בעלוות הגפן המכסה אותנו, כשהעלים הגדולים, המאובקים זעים באפלה כנגד פני כמו בעולם מכושף, צינה רעדה באברי שנתלהטו בתרדמתי הטרופה. ראשי הרפוי גלש אל ירכו של עידוא. כל הזמן הייתי זוקף עצמי — סומא ומנומנם, ושוב נשמט בחרדה אל הירח הגדול.

כמה שעות עוברות עלי? היכן אני? היכן גליה? מאחרי הקיר, שם היא. היכן הוא הקיר? היא נישאה היום. מה לי פה? מה אני שרוע כך? איך נקשרתי אל השלושה? למה הללו ממתנים פה?

מחוגי השעון הזוהרים ירקרקים כבר עברו את שעת חצות. דלת חדר־האוכל נפתחה, פרץ־אור נשלח, וצהלת־צחוק. דמות החלה יורדת במהירות בשביל העקלקל. השלושה נתרוממו ממקומותיהם, כפופים וחשדניים, והחלו פוסעים־בולשים בעקבות הדמות. מתערסל הלכתי אחריהם.

הדמות חלפה על פני שנים־שלושה בתים, נכנסה אל אחד החדרים והעלתה בו אור. הם הלכו אחר האור, דרכו על המרפסת, וארדון פתח חרש את הדלת. בזה אחר זה נדחקנו אל תוך החדר.

בחור צעיר עמד שם, והוא מחליף את חולצתו. משראה אותנו נכנסים קפאו ידיו על הכפתורים הלבנים.
„אתה דני...“ קבע ארדון לאט.

מבטי בלעז אותו. דני הוא אני. אני בחלומותי.
עיניו היו גלויות, ארוכות־ריסים. שערור היה נופל על מצחו הקצר, והוא ניערר

כפעם בפעם במשובת־חן. תווי־פניו גסים, בריאים, ושלוה עמוקה מילאה אותם. לשווא חיפשתי בו את המופלא שהבדילו ממני.

בעדינות סגר עידוא את הדלת. אט־אט התקרבו השלושה אל דני, הקיפוהו מכל צד, נצמדים אליו בעיניים שוקקות.

„באנו לדעת אותך“, לאט עידוא בדממה העמוקה שירדה בחדר.

שפתיו של דני נפרטו בבת־שחוק של מבוכה, אבל רצינותם הקודרת של השלושה מחקה את חיוכו המהסס. המעגל נסגר עליו.

„ממרחקים נתקבצו שלושתנו, לראות את בעלה של גליה“, החרה ארדון אחר עידוא, וקולו מתנגן.

דני העיף בי מבט תמה, על שום מה הבדילו־ני שם בפינת החדר, קודר וחרב. כמו כולם ידע מי הם השלושה, אולם עלי לא שמע דבר. שכחה גליה אף לספר על אהבתי.

„באנו לראות מי הוא האחרון“, הוסיף איתי בפנים קשות, ויפיו זוהר כאור, „באנו לראות מי הוא שישאר עמה“.

דאגה הציפה לריגע את עיניו של דני, אך מיד חזרה אליו מנוחתו הגדולה. ראינו איך היא נמסכת בחריצי הפנים השחומים. עידוא נע קלות אל דני, הסמיך פניו אליו, וליחש נרגש:

„את ליל כלולותיך תבלה עמנו“, ושהה מעט, „כאן נשב יחדיו כולנו...“

גל של אהבה עבר בי אל דני שעמד שם אפור, מרכיז ראשו בביישנות. הוא לא מחה, רק נשא עיניים ענוותניות אל השלושה המקיפים אותו, ואמר בקול מלא צער:

„עודכם אהבים אותה...“

איתי נסמך אליו ברוגזה.

„לא“, אמר בהחלטיות, „אותה שכחנו. רק עלבון עזיבתה צורב בנו“.

„לילותיה נתערבבו כבר עם שאר הלילות“, אמר ארדון, „אבל גאוותנו הפצועה...“

עיני צדו את הצלקת המכוערת שבוורעו של ארדון, צלקת התאבדותו.

נפלה דממה בחדר. הם היו נוקבים אותו במבטיהם, והוא משפיל ראשו, אשם.

פתאום, כאיש אחד, שלחו אליו את ידיהם, תפסו במכנסיו, אחזו בחולצתו והרימוהו מעט מעל הרצפה. רגליו נרעדו באוויר אך הוא גשאר בשלוותו, נועץ בהם את עיניו הגדולות, הפחודות. בשקט שקפא בחדר נשמע רק קול חולצתו של דני, הנקרעת בידיהם האיתנות של השלושה. בלאט נטלוהו מרחף והשליכוהו בדומיה על המיטה — מיטת־כלולותיו הרחבה. עתה רכנו עליו, כמו על חולה אנוש, ונתישבו סביבו.

דני חש את מלוא נצחוננו הגדול. הבין בפחד ובגאווה מה היתה גליה בשבילם. מגודל גאותו שכב ללא ניצ, נכנע לגורלו המופלא, ולבו רחב, עולה על גדותיו.

איתי גחן עליו, וסקר בדקדקנות את פניו.

„אינך יפה“, קבע בצער, „תווי־פניך גסים...“

קומתו הגבוהה של ארדון התכופפה מעט מעל לראשו של דני.
 „חכם ודאי שאינך...”

עידוא הקטן גהר על דני, הניח ראשו על חזהו. שומע את פעימות לבו של דני.
 „הרי שאתה פשוט...” אמר בפליאה, „לא מיוחד אתה...”

אותה שעה היה ארדון מעביר ברחמים את ידו המצולקת על שערו של דני.
 „האם אתה רואה את כל הכוכבים שהיא מבקשת לראות?”

פיו של דני נחסם ביאוש.

ראשו של עידוא עדיין מונח היה על לבבו של דני, ומשם היה שואל בסקרנות:
 „האם אתך היא מבינה את כל הגלים המתנפצים אל הים?”

איתי לא גרע את עיניו מקלסטר־פניו של דני.

„איך זה לא נטשה אותך עם אור הבוקר? איך זה לא נמלטה מפניך אל חלומותיה
 המוזרים?”

ארדון העביר על שמורות־עיניו המספררות של דני את הצלקת האדומה, רבת
 התפרים המעוותים.

„אפילו אומלל אינך בשביל שתמצא חן בעיניה. סתם איש־אדמה בריא”, וכאן
 הוסיף בקול חרישי: „ואותך בחרה להיות אבי ילדיה?...”

אצבעותיו הארוכות גלשו אל גרונו של דני, חונקות אותו ברך. עידוא כבר היה
 שרוע כולו על דני, גופו צמוד אליו.

„אי־אפשר שריחמה עליך?” מילמל בחיקו של דני. „היא איננה נוהגת
 לעשות כך...”

עיניו של דני נתמלאו אימה.

כמו נסתמאו לפתע, החלו השלושה מגששים, שולחים ידיהם למושו. אט־אט ירדו
 על הגוף שמתחתיהם, מתפתלים עייפים עליו. הם נהפכו לפקעת אברים אחת,

רוחשת ומתגלגלת על גבי המיטה. ודני נחנק אוכד אי־שם מתחתם.

„הם ימיתו אותו...” שמחתי בפינתי.

אך דני קפץ בשארית כוחותיו, זינק מתוך צבת הידיים האוחזות בו באכזריות,
 וברח לו אל מרכז החדר — פרוע־שער, חולצתו קרועה, בגדיו פרומים, ובגרונו

סימני אצבעותיו החונקות של ארדון. הוא הסתכל בשלושה, שנשארו מסוכסכים
 זה בזה על גבי המיטה, ועיניו מתרוצצות.

„ריחמה עלי...” — זכר, והחל פורץ בשחוק רע. „אני הוא שריחמתי עליה... לא
 רציני בה...”

השלושה קפאו במקומותיהם. דמי נדרך בי, עיני רטטו.

הוא משקר!

„היא האוהבת... היא החושקת...” המשיך הלה, מתנשף ונסער. „אני הנבחר...
 אני הנאהב...”

קרבתי אליו אט־אט.

סירוף שכרונו גאה בו.

„היא כפתה עלי להינשא לה“, היה מוסיף בתרועת־נצחון.
 באתי ועמדתי כנגדו. עיניו נתבלבלו למראי הזור לו. נרתע החל ממלמל:
 „מי... אתה?...“

וגולש אל אבדנו, הוסיף בליגלוג:
 „גם אתה מאלה הזורקים?... גם לך נתנה כמה לילות, ובמלטה?...“
 ירי גשלוה להרגו. היא היתה לפתע חזקה, מיאשת. סטרתי לו בכוח על פיו עד
 שנדלק כל־כולו. באגרופים כבדים החיליתי מפה בו. הוא לא ביקש להתגונן, הוא
 הבין. מעוצם המכות השתוחח, כרע על ברכיו, ואחז באַלם ברגלי. הוספתי והיכיתי
 על הפנים הפצועים שלפני, הבוכים חרש, עד שנפל לרגלי, ודמם.
 השלושה התבוננו בי בעיניים חולמות.

גליה פרצה אל החדר. גלים רוטטים באוויר קראו לה לעזרה. היא נעצרה כמאובנת
 בפתח ועיניה נכמרות על בעלה המוטל לרגלי, מופה ומגואל בדם. עיניו שלו היו
 נשואות אליה מן הרצפה, ובת־צחוק רכה עלתה על פיו השסוע. הוא מחה בכבדות
 את הדם הזב מפיו, ניסה להזדקף, אך כוחותיו לא עמדו לו. שפתיו רחשו אליה:
 „כמה אהבים אותך...“

הם החליפו מבטים חרישיים ומלאים, עיניהם נדבקו באהבה. לפתע ראיתי בעיני
 את אותו המבט השקוע שלה, את הזיק החודר, הזור. הוא שלה. היא שלו. כבר
 היו מזוגים זה בזה בהוויה קודמת, אחרת. הם רק מצאו זה את זה, לשוב ולהתחבר.
 איפה הייתי אני באותה הוויה?

ביקשתי להימלט. הפכתי את פני בבהילות אל עבר הלילה הנשקף מבעד לדלת
 הפתוחה. כולם התבוננו בי ברחמים. דני ניסה לקום מרצו, והשלושה חשו
 לעזור לו.
 ואילו גליה באה אחרי.

ח

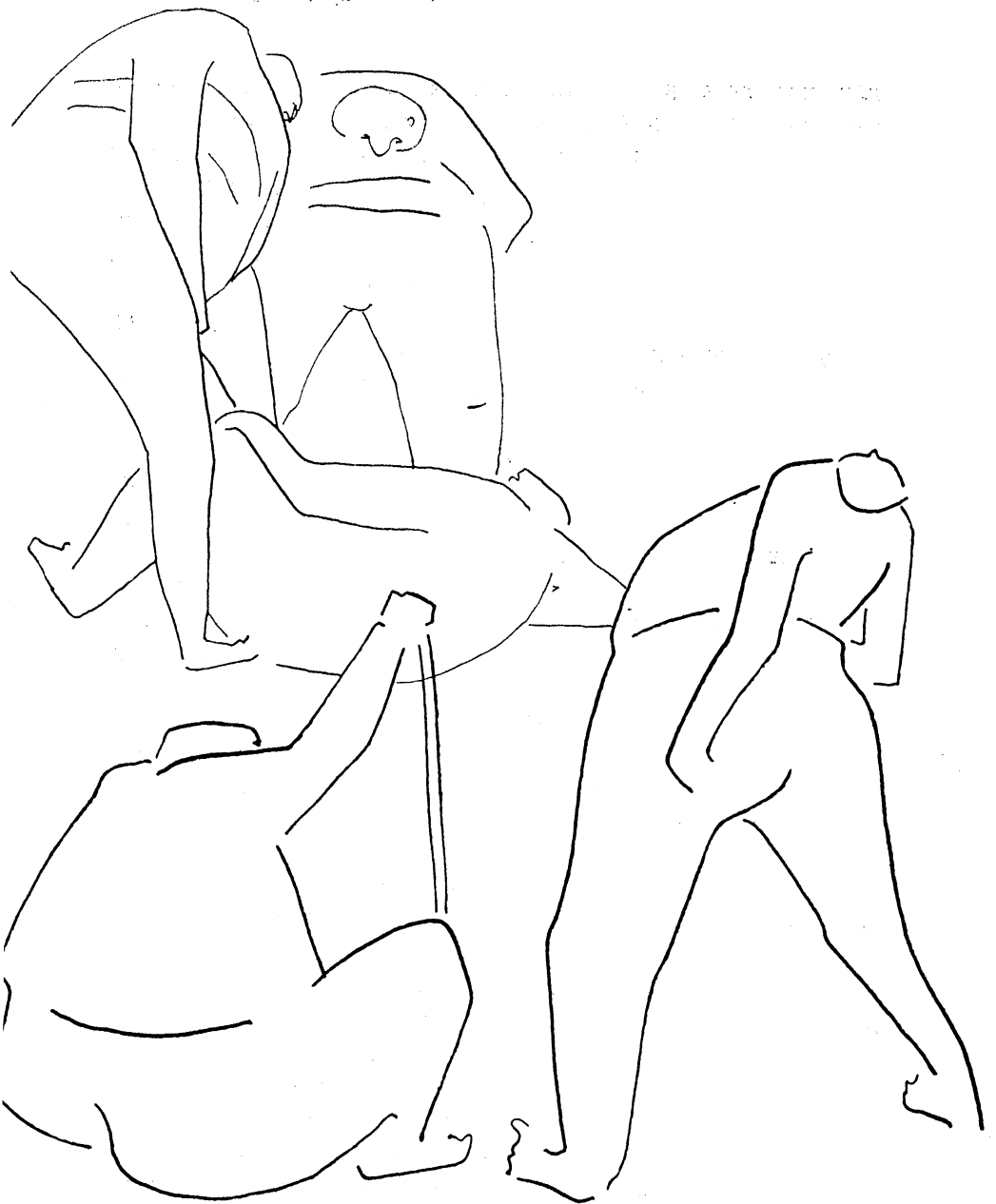
יצאנו שנינו אל הלילה ההולך ומצטלל. הלכנו דמומים. מבקש הייתי לדבר, אך
 שתיקתה היתה סוכרת את פי. היא הובילה אותי אל מחוץ למשק, איתנה ותקיפה
 רצתה לשימני באמצע השדה, לשלח אותי.

שמלתה הכחולה היתה רפויה עליה. שערותיה הפשתניות היו גולשות כגלי תשוקה
 פרועים בצדי פניה היפים, הלא־נתפסים. גרביה הלבנות הבהיקו באפלה, עולות
 ויורדות עם מדרך רגליה המתקוות, הדורסות את צלי. הוציאה אותי אל דרך־עפר
 שמעבר לגדר המשק, עצרה במקומה, הורידה את ראשה ופטרה בשקט:
 „מפה ישרה הדרך אל הכביש“.

לא זעתי ממקומי.

„שלום“.

פנתה ללכת. צעדיה הרשולים, האטיים, החושבים.

רימונה : רישום

אני עומד שותק, נטוע במקומי. היא התרחקה ממני לאטה, אך פתאום הסבה ראשה לאחור לראותני, ומשראתה אותי מוסיף ועומד לפני אליה, נכמרו רחמיה והחלה חוזרת אלי, כשעיני מתמלאות דמעות. היא באה ועמדה לפני.

„לך. למען השמיים“.

„אני אוהב אותך...“

בעיניה היה כאב.

„אני אוהב אותך...“ שניתי בעקשנות. „אני אוהב אותך...“

היא נסוגה ממקומה.

האימה החלה תופסת בי. הדם נשפך לבארות הריקות של נפשי ואבד שם בתהומות. קפצתי משתולל אל מעבר לדרך, אל שדה הקוצים, ולחשתי:

„פה אבנה לי אוהל...“

בידיים מטורפות הראיתי לה שיעור גדלו.

„לא גדול, גליה, אבל אני אגור בו“.

רצתי בצעדים סהרוריים, הבאתי אבן גדולה והטלתייה בפתח האוהל.

„על האבן אני אשב. יומם ולילה אני אשב שלוב־ידיים, ואסתכל בגבעה“.

ישבתי על האבן, שילבתי ידי זו בזו, והתבוננתי באורות המתנוצצים.

„האבן תעלה אוזב, האוזוב יהיה ארוך ודק. הוא יכסה אותי, ישתרג עלי,

ממני יצמח“.

לפתע הטיתי גופי אליה, ומילמלתי:

„אף אחד לא יאשים אותי, אף אחד לא יאשים את אהבתי“.

הדמות הדקה כרעה תחת סבלה.

חיבקתי את גופי בזרועותי, הכנסתי ראשי לבין כתפי:

„הוא ימות, דני... בתאונה... ממחלה... שלא באשמתו... ואת — תישארי לי“.

פיה היה קרוע, עיניה מעולפות.

„אני אמתין לבשורה. סבלן אהיה, עד שעיני תהפוכנה אבנים לבנות. ואז יבראו

להגיד לי: גליה אהובתך באה אליך. בעלה מת, כל אהביה עזבה. היא יורדת...

היא הולכת... היא באה...“

„יום חתונתי היום...“ דובבו שפתיה לעצמן, „יום חתונתי...“

קמתי ממקומי, תחבתי כפות־ידי במכנסי המהוהים, ניגשתי אליה בצעדים מתנודדים,

עיני טורפות את הפנים היפים.

„אני... טוב הייתי תמיד“.

היא אישרה אילמת בראשה המתולתל.

„אני מעולם לא תבעתי את אשר אינו שלי“.

קרבתני אליה, ונשמת תאוותי לוטפת את הקלסטר האהוב.

„לא שלחתי ידי אליך אלא לומר שלום“.

שלחתי שתי ידי אליה, ולפתתי את מתניה. הגוף הדק פירפר בכפותי, לוחט ורך.

הרכנתי ראשי וליחשתי:

„לא באת אל שפתי אלא בחלומות“.
 הטבעתי את פי בגולות עיניה העמוקות.
 היא החלה מתמוטטת בזרועותי.
 „אחי... אחי...“ נחנק קולה, ואצבעותיה חורשות בטירוף את שערי. גטלתי את ידיה
 ונשקתי. טבעת־הקידושים זהרה על אצבעה. בשניים עייפות נשכתי את חישוק
 הזהב הדק, משהו גדול ממני פעה בכל נשמתי.
 „גליה, ילדתי... הם שלושתם יכרסמו את נשותיהם המחכות להם. אבל אני אשוב
 למות ליד עץ־הזית החרב“.
 פניה היו שטופים דמעות. היא יצאה מפתפיה הזפות, האסורות אינ־אונים באהבתי.
 חולשה נוראה נמסכה פתאום באברי. שמטתי ידי ממנה, חזרתי והטלתי עצמי על
 האבן הגדולה.
 „לכי...“ חתמתי בקול קמל. עצמתי את עיני, ומשקחתין ראיתייה עומדת אצלי.
 שבתִי והרכנתי ראשי.

ט

דמותה הפפופה של גליה נעלמה במעלה הגבעה המתנוצצת באורותיה, ואני
 נותרתי מתחת לאורות הפוכבים.
 עד עולם. עד עולמי עולם. עד יתם עפרי היבש.
 רוח קרה היתה חולפת הומה על פני המישור. ישבתי רועד על האבן הגדולה
 שמתחתי. לא ייתכן שלעולם לא אנשום באלה השדות הקרובים אליה!
 שדה השלף לא נשא לי רחמים. בדד רישרשו רגלי בין הקנים הכמושים. ביקשתי
 לתעות, לחוג במעגל בתוך המרחב הזר, שהסהר החיור היה מאיר אותו — חלומי
 ורופס. אובד בקויו הרפים.
 משהו השחיר כנגדי בשביל. מחיתי את עיני הדומעות להבין, ואז ראיתי את
 האוטובוס הגדול שהביאני. רגלי בגדו וחזרו לטרוף נרגזות בעפר הקמחי של
 הדרך. מבולבל החישותי צעדי אליו, וראשי כבד וסחרחר. כך הלכתי זמן־מה, אך
 המרחק בינינו לא התמעט. נפתע הבינותי כי האוטובוס היה נע כל הזמן לאטו —
 אפל לאורך דרך־העפר.
 החילותי רץ להשיגו. עכשיו כבר הלכתי וקרבתי אליו, נבלע בנהמת מנועיו,
 שהיתה נשרכת כנתיב מאחוריו, קורעת את דממת המישור. ניכר היה שגם
 האוטובוס הולך ומגביר אט־אט את מרוצתו. הויעה החלה שוטפת את מצחי,
 נוטפת על הדמעות המתבישות. רגלי החלו נעצרות מעייפות. התחלתי צועק וצעקתי
 נושרת אחרי, אובדת במרחב.
 „אדוני הנהג! אדוני הנהג!“
 אך הגוש האפל שלפני השיב לי במטח עשן לבן אל תוך פני הרטובות.
 „עצור!“ זעקתי לשמיים, ובכל חמת הלב הנשבר זינקתי ונתליתי בסורגי אחד

החלונות האחרונים. האוטובוס החל דוהר. גופי מתותח, רגלי מתנדדות, מכות על גבי שלד הפח הכחול — בכיתי שנוק.

„חכה... חכה...”

ניסיתי להעלות את עצמי לתוך החלון, אך ידי נשברו עייפות ופחדות. כל יגיעת היום פרצה לתוך עיני העששות. ידי חישבו להיקרע. העליתי את ראשי, ובסנטרי תליתי עצמי במוט הברזל. את ידי הכואבות תחבתי פנימה, מגשש אל עבר ידיעות המושב. וכך נכנסתי בחלון, ראשי לפנים ורגלי משתרבות החוצה. האוטובוס המתנדנד היה נלחם סוער כנגדי, אך פני צנחו כבר אל המושב ושפתי הלחות החליקו על עור הספסל.

האוטובוס הגביר מהירותו.

„אדוני...” לחשתי מיוסר ומהופך מן הספסל האחורי.

הדם ירד אל ראשי, ורגלי נאחזות במוטות החלון. בעמל שיחררתי אותן, נופל על הכסא הרך, נושם ומתנשף.

האוטובוס היה חשוך כולו; רק נורה אדומה וקטנה הבהיקה בין השעונים המבריקים שלפני ההגה. הדמות האפלה ישבה שם כבדה, איתנה, חסרת־רחמים, ומצנפת־הנהגים שמוטה לה על ראשה הגלוח. צלליות העצים שבדרך היו חולפות מסתוריות על פניה, כשהן אובדות בשלטי המודעות הצבעוניות שלאורך האוטובוס. קמתי על רגלי הכושלות והתחלתי מהלך, מתנדנד דרך רבה לאורך הכיסאות הריקים. באתי ועמדתי אילם מאתרי גבו הרחב והמלא, שהיה מתדלדל ונשפל מבעד לרשת מושבו הגדול.

הוא לא הראה אף סימן קל שחש הוא בי. עיניו במשקפיו הכהות היו נעוצות בדרך האפלה. רק עתה ראיתי שפנסי האוטובוס היו כבויים ואנחנו מחליקים במהירות גוברת על דרך משובשת. צעקה נחנקה בגרוני.

אל־נכון היטיב להכיר את הדרכים, שפן היה טס באפלה, מוכן לכל עיקול וסיבוב. אבל אט־אט היה מאבד את שליטתו, וזכרונו בוגד בו. כפעם בפעם היה מסתובב שלא־לצורך, נשמט לצדדים, והאוטובוס הגדול מקפץ על תעלות ומהמורות, עומד להתפרק.

„אתה תהפוך אותנו”, קראתי אליו בחרדה מעל לראשו.

אך הוא לא ידע אם קיים אני.

שמתי יד נפתת על גבו, אך הוא לא חש מאומה. מרוצו היה בנהיגה, וידיו לופתות בחזקה את ההגה הלבן והמבריק.

„לא תמשיך!” אחזתי בבהלה בידו העבה והחלקה. אך הוא לא זע. שמן ואטום הוסיף להדהיר את המכונה. החילותי שורט ביאוש בידו הלהטת, צובט בערפו הכבד, אך הוא ניער אותי בתנופת־יד אל הרצפה.

„נהג, אתה תהרוג אותנו”, לחשתי במר־רוחי.

ידי נחבטו בתיבת־ההילוכים, ביקשתי למשוך במנוף, אך הוא לא נשמע לי. זחלתי אל הדושות שמתחתיו, אך רגליו היו כמטילי ברזל — קצרות ואימות על מכונת.

נשכתי אותך בשני, אך הוא לא חש מאומה, רק הוסיף להריץ את המכונה הרועשת הנחבטת בצדי הדרך.

„אדוני הנהג...“ ייבבתי לרגליו, מתגולל עייף בחושך. „רחם...“
דעתי נסתלקה.

כשהתעוררתי היתה המכונה הגדולה עומדת דומם, מוצפת אור כולה. ראשי דבק אל רצפת הברזל, ראיתי את כל הגורות הלבנות דולקות לארכו של האוטובוס. מחיתי את עיני הנשרפות באור החזק.

הנהג השמן עמד מפסאו, בכל קומתו הגמדית, והיה מתבונן בי. בלאט פשט ידו והסיר את משקפיו הכהות, לגלות את פניו אלי. עתה היו הם לנגדי — פני־תאווה שמנים ואדומים, שעייניים חומות וענקיות קבועות בהם, בולטות בלזבן הגחשף עד לשרשיהן הצבים. פני אליל קדמון שפה קטן קרוע בהם. זכרון עץ־הזית החרב שליד ביתי.

הוא מדד אותי בעיון. המיס אותי לפירורים, ושאבני אל תהומות עיניו המתגלגלות, עד שפלטני קטן ורחום. לפתע באה חמלתו אלי. כבד רכן עלי, תפסני בזרועי הצנומה ונשאני, נבהל ומלוכלך, מן הרצפה. עתה קירבני אליו, מסמיך את מצחו העצום, החרוש אלפי מעגלים פרוצים של קמטים אדומים וקטנים. שעה ארוכה תהה עלי, עד שפתח לבסוף את פיו הזעיר, והגה בקול עמוק, מרוסק:

„חתונתה של גליה תמה...“

המלים יצאו מפיו מזרות, בלתי־צפויות.

החזרתי מבט דבק בפנים הגדולות שלפני.

„כן“, רחשתי מופה, רצוף בצערי.

בעיני העצומות נדלק אור.

„להמשיך לבסוע?“ שאל את רשותי ברצינות נכנעת.

פילבלתי בעיני, חולם סביבותי. האוטובוס עמד זוהר בלב מישור שחור וענקי.

הדרך לפניו מוארת עד למרחוק בפנסים החזקים — כביש־אספלט שוקט.

פניתי אליו, ושפתי דבקות אילמות בעיניים הממתינות לי.

„להמשיך?“ שנה, והוא עוצר את בכיי.

הפלתי את ראשי על חוהו הגדול, וההתרגשות חותכת את שפתי:

„אנא...“